

Friskolan Svettpärlan AB
skolan@svettparlan.se

2017-05-24
Dnr 400-2016:6993

Rektor Mia Bark
mia.bark@svettparlan.se

Beslut

för Friskolan Svettpärlan i Karlskrona kommun
efter kvalitetsgranskning av undervisningens or-
ganisation på skolor där det finns obehöriga lä-
rare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ett ämne de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektorn, med obehöriga lärare i sin organisation, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7-9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Friskolan Svettpärulan ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte Friskolan Svettpärulan den 21 april 2017. Besöket genomfördes av utredare Klas Tambour och Åsa Kildén. Intervjuer med lärare, rektorn och elever har genomförts.

Friskolan Svettpärulan har 77 elever i årskurserna 7-9. Skolan har nio undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Av dessa saknar sex stycken behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i. Det framkommer att lärarna är organiserade i ett arbetslag.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas det utvecklingsområde som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns ledning och organisering avseende granskningens inriktning fungerar väl till stora delar men behöver utvecklas i något avseende.

Granskningen visar att rektorn arbetar aktivt för att så långt som möjligt använda behöriga lärare i undervisningen. Rektorn har god kännedom om lärarnas behörigheter och har rutiner för att följa upp detta. Rektorn är också noggrann med att obehöriga lärare ska ges möjlighet att läsa in behörighetsgivande utbildning. Detta genom att själv söka upp och rekommendera utbildningar som är lämpliga. Skolan bekostar även litteratur och resor och lärare som läser in behörighet får också viss tid avsatt för studier. Rektorn arbetar aktivt med rekrytering genom att använda olika kanaler i sitt rekryteringsarbete och genom att arbeta målmedvetet med att hitta rätt person för uppdraget.

Granskningen visar också att rektorn skapat goda förutsättningar för kollegialt stöd avseende såväl planering och genomförande av undervisningen som arbetet med bedömning av elevernas kunskaper. Det finns formaliserade möten där dessa frågor behandlas. I vissa fall är även rektorn delaktig vid dessa möten. Rektorn följer upp att verksamheten utgår från den grovplanering som görs och sedan förfinas i lärarnas ämnesplaneringar. Granskningen visar att skolan även har forum för sitt bedömningsarbete genom olika former av möten. Likaså använder lärarna varandra och rektorn för stöd i bedömningsfrågor och sambedömning av exempelvis nationella prov. Granskningen visar också att rektorn följer upp undervisningen och arbetet med bedömning genom att vara tillgänglig för lärare för samtal om undervisningen och bedömningar.

Granskningen visar också att rektor har ett system för att introducera ny personal på skolan. Detta sker genom ett mentorskap där en mer erfaren lärare får i uppdrag att stötta en nyanställd. Rektorn är noga med att följa upp att introduktionen fungerar.

Även om det framkommer att rektor är aktiv i ett arbete med att ge stöd till obehöriga lärare så visar granskningen att vissa obehöriga lärares behov av stöd avseende undervisningens genomförande och bedömning av elevernas kunskaper inte fullt ut tillgodoses. Här följer en närmare redogörelse av det identifierade utvecklingsområdet.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Rektor behöver se till att obehöriga lärare ges stöd efter behov i arbetet med att planera och genomföra undervisningen liksom i arbetet med att bedöma elevernas kunskaper.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att rektor är mycket aktiv i sin dialog med de obehöriga lärarna avseende planeringen av undervisningen. Det finns en grundstruktur i detta arbete att förhålla sig till som obehörig lärare. Granskningen visar också att lärarna har en god dialog sinsemellan och med rektor kring bedömningsfrågor.

Granskningen visar dock att undervisningens genomförande varierar mellan olika ämnen och mellan lärare. Det framkommer att eleverna upplever otydlighet rörande bedömning liksom avsaknad av variation i undervisningen i vissa ämnen där eleverna undervisas av obehöriga lärare.

Granskningen visar också att det finns obehöriga lärare på skolan som har ett större behov av kollegial samverkan i arbetet med att planera undervisning och med att bedöma elevernas kunskaper än det som ges. Det framkommer exempelvis att de obehöriga lärarna har ett behov av ämnesdidaktiska diskussioner och erfarenhetsutbyte med andra lärare i samma ämne.

Skolinspektionen bedömer därmed att det finns behov av att rektor är mer aktiv i sitt uppföljningsarbete kring stödet till de obehöriga lärarna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **24 november 2017** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till *skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen Lund, Box 156, 221 00 Lund*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2016:6993) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har Malin Salemyr deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Klas Tambour
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Granskningen utgår från skollagens definition av en obehörig lärare. Av skollagen följer att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Detta innebär att både legitimerade lärare som undervisar i ett ämne de inte är behöriga att undervisa i, och lärare som helt saknar lärarlegitimation anses vara obehöriga. Obehöriga lärare innefattar även lärare som har lärarexamen och teoretisk behörighet i ämnen de undervisar i men som saknar lärarlegitimation. Begreppet *behörig lärare* utgår utifrån samma definition; behörig lärare avser således lärare med legitimation för de eller de ämnen läraren undervisar.

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165**) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (**2010/11:20**) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.